

Mišljenje Europskog gospodarskog i socijalnog odbora: Dugoročna vizija za ruralna područja EU-a

(COM(2021) 345 final)

(2022/C 290/22)

Izjaviteljica: **Lidija PAVIĆ-ROGOŠIĆ**Suizjaviteljica: **Piroska KÁLLAY**

Zahtjev za savjetovanje:	Europska komisija, 10.8.2021.
Pravna osnova:	članak 304. Ugovora o funkcioniranju Europske unije
Nadležna stručna skupina:	Stručna skupina za poljoprivredu, ruralni razvoj i okoliš
Datum usvajanja u Stručnoj skupini:	9.2.2022.
Datum usvajanja na plenarnom zasjedanju:	23.3.2022.
Plenarno zasjedanje br.:	568
Rezultat glasanja (za/protiv/suzdržani):	222/1/5

1. Zaključci i preporuke*Zaključci*

1.1. EGSO općenito pozdravlja dugoročnu viziju Europske komisije za ruralna područja. Pozdravljaju se i prijedlozi za akcijski plan, uključujući pakt za ruralna područja za uključivanje aktera na razini EU-a te na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini kako bi se poduprla vizija, kao i prijedlozi za uspostavu ruralnog opservatorija i mehanizma za procjenu učinka na ruralna područja.

1.2. Međutim, nije jasno kako će se struktura i sadržaj Komisijine nove zajedničke poljoprivredne politike (ZPP) i strateških planova za ZPP za svaku državu članicu odraziti na dugoročnu viziju te kako bi Komisija trebala zajamčiti dosljednost i dodanu vrijednost u međudjelovanju ZPP-a i drugih politika.

1.3. EGSO podržava prioritete akcijskog plana koji podrazumijevaju „jačanje, povezanost, otpornost i prosperitet”. EGSO smatra da prosperitet, koji se definira kao socijalno i okolišno održiv način življenja, mora biti cilj svih građana gdje god živjeli. Ako se akcijski plan provede, postojat će utemeljen razlog za optimističnu, pouzdanu budućnost za ruralnu Europu.

1.4. Komisija se obvezuje provesti pakt i akcijski plan za ruralna područja, međutim mnogo toga ovisi o potpori svih država članica, regija i lokalnih zajednica. EGSO smatra da se u ostvarenje te vizije moraju uključiti svi: Vijeće ministara, svako predsjedništvo Vijeća, Europski parlament, Odbor regija (OR) i sâm EGSO, kao i organizacije i mreže civilnog društva. Za ostvarenje te vizije ključno je postojanje akcijskog plana koji bi imao u potpunosti osigurana financijska sredstva i jasne ciljeve i datume za transparentno mjerenje.

1.5. EGSO nadalje pozdravlja proširenu politiku procjene učinka na ruralna područja i uspostavu transparentne promatračke skupine za praćenje napretka ⁽¹⁾. Razmjena informacija i dijalog sa socijalnim partnerima i partnerima iz civilnog društva od ključne su važnosti. EGSO je voljan podržati taj rad, primjerice doprinosom radu nove tematske skupine Europske mreže za ruralni razvoj (EMRR) za procjenu učinka na ruralna područja.

Preporuke

1.6. EGSO smatra da je za potpuno razumijevanje vizije Komisije i njezinu uključivost potrebna snažnija i kontinuirana suradnja s lokalnim ruralnim i gradskim participativnim organizacijama i organizacijama civilnog društva te njihovo osnaživanje. Europski ruralni parlament i druge postojeće mreže, kao i aktualna Konferencija o budućnosti Europe, trebali bi imati važnu ulogu u predstavljanju stajališta lokalnih zajednica.

⁽¹⁾ Informativno izvješće EGSO-a o temi „Evaluacija utjecaja ZPP-a na teritorijalni razvoj ruralnih područja”.

1.7. EGSO smatra da Komisijina ruralna mreža i skupine za građanski dijalog, koje predvode razne glavne uprave, moraju potaknuti obostrane, transparentne postupke izvješćivanja. EGSO pozdravlja predanost procjenama učinka na ruralna područja u Okvirnom programu za istraživanja i inovacije Obzor Europa, ali i smatra da bi veći broj službi Komisije trebao pokazati svoju opću predanost viziji Komisije. Konkretno, procjene učinka na ruralna područja trebalo bi proširiti na programe Kreativna Europa i Erasmus+.

1.8. EGSO smatra da je u okviru pakta za ruralna područja potrebno da Komisija uspostavi model upravljanja koji uključuje lokalne vlasti i lokalna poduzeća, kako privatna tako i neprofitna, u suradnji s lokalnim demokratskim i socijalnim partnerskim strukturama kako bi se osiguralo da se čuje glas lokalne razine i da se dugoročna vizija može uspješno provesti. Pakt bi se trebao oslanjati na najbolje prakse inicijative LEADER i lokalnog razvoja pod vodstvom zajednice (CLLD) te bi svako predsjedništvo Vijeća EU-a trebalo koncept pakta promicati u cijelom EU-u. Komisija i države članice trebale bi poticati i financirati pilot-projekte.

1.9. Trebali bi se osmisliti zajednički prioriteti s pomoću pristupa odozdo prema gore i metoda koje se temelje na podacima. Trebala bi se provesti ponovna procjena posljedica pandemije na akcijski plan tako da se razmotri učinak povećane potražnje za stanovanjem u ruralnim područjima, novih poslovnih prostora u selima, boljih javnih usluga, usmjeravanja većeg broja putovanja u ruralna područja i veće potražnje za rekreativnim, zdravstvenim, zelenim i kulturnim turizmom.

1.10. Izradom povelje o ruralnim/urbanim pravima i odgovornostima moglo bi se dodatno pomoći građanima da razumiju kako se mogu ostvariti njihove ambicije u pogledu dobrobiti i potaknuti ih na djelovanje, a stup socijalnih prava mora biti vodič za sve mjere.

2. Kontekst

2.1. U ruralnim područjima EU-a živi oko 136 milijuna ljudi, odnosno gotovo 30 % stanovništva EU-a, a iz brojnih razloga, istaknutih u prethodnim mišljenjima EGSO-a⁽²⁾, sve je veća razlika u gospodarskom i socijalnom blagostanju između građana u gradskim i ruralnim područjima. Iako ruralna područja imaju ključnu ulogu u gospodarskoj i socijalnoj koheziji, uključujući održivu proizvodnju hrane, suočavaju se s problemom depopulacije, osobito odlaska mladih.

2.2. Prethodno je ruralna potpora stizala iz nekoliko različitih odjela i financijskih instrumenata na razini EU-a, nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini na ponešto rascjepkan, razdijeljen i frustrirajuće birokratski način. Javna intervencija, posebno u udaljenijim ruralnim područjima i na otocima, tek je djelomično uspjela dovoljno brzo odgovoriti na pad gospodarske aktivnosti, loš pristup digitalnim uslugama, masovan odlazak mladih i gubitak ključnih javnih usluga, ruralnih obrtničkih vještina, bioraznolikosti i kulturne baštine.

2.3. Stoga EGSO u rješavanju pitanja te neravnoteže vjeruje u mnogo integriraniji, no pravičan i lokaliziran pristup. Kako je istaknuto u mišljenju NAT/820 „Ususret sveobuhvatnoj strategiji održivog ruralnog/urbanog razvoja”⁽³⁾ potreban je sveobuhvatan, međuresorni i racionaliziran pristup pri kojemu se nitko i nijedno područje ne zapostavljaju. Preporučuje se partnerstvo svih građana koje se temelji na uzajamnom razumijevanju i poštovanju ruralnih i urbanih dobara.

2.4. Prepoznavanjem raspona izazova s kojima se suočavaju ruralna područja Europska komisija objavila je u lipnju 2021. komunikaciju u kojoj se predstavlja dugoročna vizija za ruralna područja EU-a do 2040.⁽⁴⁾ Ta komunikacija obuhvaća prijedloge pakta za ruralna područja, u kojem bi aktivno sudjelovali dionici na razini EU-a te na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini kako bi podržali tu viziju, i akcijskog plana za poticanje stvaranja jačih, povezanih, otpornih i prosperitetnih ruralnih područja. Njom se također predviđa uspostava promatračke skupine za ruralna područja radi boljeg prikupljanja podataka i analize stanja ruralnih područja te mehanizma za procjenu učinka na ruralna područja radi procjene očekivanog učinka glavnih zakonodavnih inicijativa EU-a za ruralna područja.

3. Opće napomene

3.1. U iščekivanju navedenog zajedničkog djelovanja, koje bi se moglo dodatno razraditi na Konferenciji o budućnosti Europe, EGSO općenito pozdravlja dugoročnu viziju Europske komisije za ruralna područja EU-a i podupire inicijativu i predanost predsjedništva Komisije.

(2) Samoinicijativno mišljenje EGSO-a o temi „Ususret sveobuhvatnoj strategiji za održiv ruralni i urbani razvoj” (SL C 105, 4.3.2022., str. 49.); informativno izvješće EGSO-a o temi „Evaluacija utjecaja ZPP-a na teritorijalni razvoj ruralnih područja”; samoinicijativno mišljenje EGSO-a o temi „Integrirani pristup ruralnim područjima EU-a, s posebnim naglaskom na ugroženim regijama” (SL C 429, 11.12.2020., str. 60.).

(3) Informativno izvješće EGSO-a o temi „Evaluacija utjecaja ZPP-a na teritorijalni razvoj ruralnih područja”.

(4) <https://europa.eu/!TH39QH>

3.2. EGSO smatra da vizija mora biti uključiva, općenito razumljiva, nadahnjujuća i ostvariva. Osim toga, EGSO pozdravlja poseban naglasak na udaljenim i manje razvijenim ruralnim regijama, uključujući otoke. Međutim, nije jasno kako će se struktura i sadržaj Komisijine nove zajedničke poljoprivredne politike (ZPP) i strateških planova za ZPP za svaku državu članicu odraziti na dugoročnu viziju te kako bi Komisija trebala zajamčiti dosljednost i dodanu vrijednost u međudjelovanju ZPP-a i drugih politika. ZPP mora biti u mogućnosti kombinirati poljoprivrednu i prehrambenu politiku s teritorijalnim razvojem.

3.3. Europska komisija održala je opsežno savjetovanje građana iz ruralnih i gradskih područja te je aktivnije surađivala s organizacijama dionika putem platformi kao što su Europska mreža za ruralni razvoj (EMRR) i ciljanih savjetovanja⁽⁵⁾. U prilog toj suradnji išli su i istraživački scenariji Zajedničkog istraživačkog centra⁽⁶⁾, a međuresorni rad na viziji proveden je unutar Komisije. EGSO pozdravlja takav pristup.

3.4. EGSO smatra da je za potpuno razumijevanje vizije i njezinu uključivost potrebna snažnija i kontinuirana suradnja s lokalnim ruralnim i gradskim participativnim organizacijama i organizacijama civilnog društva te njihovog osnaživanja. Komisijin nedavno osnovani centar stručnosti za participativnu i savjetodavnu demokraciju mogao bi poslužiti kao forum za razvoj dobrih praksi i osiguravanje povezanosti između lokalnih i širih struktura politika. U viziji se posebno ističe rad Europskog ruralnog parlamenta kao primjer iznošenja stajališta lokalne zajednice i stvaranja platforme prioriteta za suradnju s oblikovateljima politika na visokoj razini. Jednako su važni rad i doprinosi drugih postojećih mreža.

3.5. Lokalni sudionici u savjetovanju moraju se na temelju dokaza uvjeriti da su njihova stajališta uzeta u obzir i da su i oni djelomično odgovorni za razvoj događaja. EGSO stoga smatra da Komisijina ruralna mreža (koja će postati buduća mreža ZPP-a) i skupine za građanski dijalog, koje predvode razne glavne uprave, moraju potaknuti obostrane, transparentne postupke izvješćivanja. EMRR će doprinijeti s dvjema novim tematskim skupinama koje su usmjerene na revitalizaciju ruralnih područja i na procjenu učinka na ruralna područja, posebno na nacionalnoj i regionalnoj razini. EGSO s nestrpljenjem iščekuje ishode njihova rada u predstojećim mjesecima.

3.6. EGSO također smatra da bi više odjela Komisije trebalo pokazati svoju sveobuhvatnu predanost toj viziji, uključujući odjele nadležne za kulturu, istraživanje i inovacije, obrazovanje i osposobljavanje, mobilnost i promet, mlade, zapošljavanje, socijalna pitanja i uključenost, djelovanje u području klime, energiju, okoliš i druga važna područja. Međutim, odluke o razdoblju financiranja 2021.–2027. donesene su prije njezine objave. U tom su razdoblju za uključivanje ruralnih potreba u relevantne programe odgovorne ponajprije nacionalne, regionalne i lokalne uprave. Ako se politika i financiranje ne racionaliziraju i ne koordiniraju na svim razinama, i dalje postoji rizik od nejasnoća i nedovoljnog razumijevanja. Europske institucije moraju osigurati i da višegodišnji financijski okvir (VFO) i Mehanizam za oporavak i otpornost budu u skladu s europskim zelenim planom i njegovim zakonodavnim instrumentima te da mogu financirati provedbu vizije za ruralna područja.

3.7. Navedeni su datumi za početak akcijskog plana i neki datumi za preispitivanje u sredini programskog razdoblja, no nisu navedeni datumi dovršetka za pojedinačne programe. Moguća su određena odstupanja od tih datuma s obzirom na to da novi ZPP, sa svojim doprinosom viziji, neće biti spreman do 2023. Moguće su i određene nejasnoće ako se ne navedu globalni klimatski i drugi konkretni ciljevi.

3.8. Da bi bila poticajna, vizija bi se, prema preporuci iz mišljenja NAT/820, trebala temeljiti na povelji o pravima i odgovornostima u ruralnim i urbanim područjima, koja bi trebala biti široko poznata i obrazložena kako bi svi građani razumjeli kako se mogu ostvariti njihovi ciljevi blagostanja. EGSO smatra da nadahnuće za djelovanje i unošenje promjena ovisi o potpunom razumijevanju izazova i osjećaju zajedničke odgovornosti i povjerenja.

3.9. Komisija se obvezuje provesti pakt i akcijski plan, međutim mnogo toga ovisi o potpori svih država članica, regija i lokalnih zajednica. Postavljanje ciljeva za ostvarenje na razini Komisije jedna je vrsta izazova, dok je postavljanje ciljeva i

⁽⁵⁾ Radni dokument službi Komisije: Savjetovanje s dionicima – kratki pregled, SL, SWD/2021/167 final/2.

⁽⁶⁾ Repozitorij publikacija JRC-a – Scenariji za ruralna područja EU-a za 2040.

njihovo ostvarivanje na državnoj, regionalnoj i lokalnoj razini mnogo složenije. EGSO smatra da se u ostvarenje te vizije moraju uključiti svi: Vijeće ministara, svako predsjedništvo Vijeća, Europski parlament, Odbor regija (OR) i sâm EGSO, kao i organizacije i mreže civilnog društva. U protivnom, nedosljedno ostvarivanje moglo bi dovesti do dodatne neravnoteže, pri čemu bi određena mjesta imala koristi od tog akcijskog plana, a druga ne bi.

3.10. EGSO nadalje smatra da bi Komisija mogla učiti od trećih zemalja i regija i dijeliti s njima stečene spoznaje jer različita područja u svijetu suočavaju se sa sličnim urbanim i ruralnim izazovima i mogućnostima. EGSO pozdravlja to što je Komisija predstavila komunikaciju o viziji za ruralna područja našim parterima na zapadnom Balkanu i iz Turske.

4. Posebne napomene

4.1. EGSO smatra da je u okviru pakta za ruralna područja potrebno da Komisija uspostavi model upravljanja koji uključuje lokalne vlasti i lokalna poduzeća, kako privatna tako i neprofitna, u suradnji s lokalnim demokratskim i socijalnim partnerskim strukturama kako bi se osiguralo da se čuje glas lokalne razine i da se dugoročna vizija može uspješno provesti. Veća upotreba alata za hibridnu interakciju može povećati sudjelovanje, dok će se doprinos lokalne zajednice morati jasno pokazati. Komisija i države članice trebale bi poticati i financirati pilot-projekte.

4.2. U provedbi pakta trebalo bi učiti iz iskustva s inicijativom LEADER i lokalnim razvojem pod vodstvom zajednice (CLLD) te bi svako predsjedništvo Vijeća EU-a trebalo promicati koncept pakta tijekom svojeg predsjedanja.

4.3. EGSO smatra da bi ruralni razvoj trebao biti dio politike regionalnog razvoja. LEADER i CLLD trebali bi biti važna sastavnica teritorijalnog razvoja. EGSO uvažava činjenicu da se kohezijskom politikom za razdoblje nakon 2020. uvodi novi međusektorski cilj politike za integrirani i održivi teritorijalni i lokalni razvoj s ciljem da se ne zapostavi nijedno područje i nijedna osoba. Njome se državama članicama pruža i fleksibilan okvir za potporu ruralnim područjima kako bi se rješavali njihovi specifični problemi.

4.4. Za ostvarenje vizije ključan je akcijski plan koji bi imao u potpunosti osigurana financijska sredstva i jasne ciljeve i datume za transparentno mjerenje za sve institucije i države članice EU-a. EGSO s nestrpljenjem iščekuje rezultate rada Komisije do sredine 2023. koji će donijeti informacije o tome koje se aktivnosti planiraju za ruralna područja, u skladu s financijskim sredstvima za ZPP i kohezijsku politiku, za programsko razdoblje 2021.–2027. Time bi se trebali jasno utvrditi svi nedostaci koje treba riješiti.

4.5. EGSO također s nestrpljenjem iščekuje javno izvješće Komisije do prvog tromjesečja 2024. na temelju provedbe akcijskog plana EU-a za ruralna područja, u kojemu bi trebala biti sadržana razmatranja mogućeg preusmjeravanja radi bolje potpore djelovanju i financiranju za ruralna područja, čime bi se podržale pripreme za razdoblje 2028.–2034.

4.6. EGSO podržava prioritete akcijskog plana koji podrazumijevaju „jačanje, povezanost, otpornost i prosperitet”, kao i naglasak na posebnom djelovanju za svaki prioritet.

4.7. Za prioritet u području jačanja Komisija ističe okvire zajednice za donošenje odluka, uz sveobuhvatne rodne i druge socijalno uključive mogućnosti za inovativne odgovore. Koordinirana stajališta mladih iz ruralnih područja moraju se uzeti u obzir i trebala bi se uključiti u proces donošenja odluka na svim razinama uprave. U okviru programa Erasmus+ trebale bi postojati posebne mogućnosti za razvoj vještina vodstva i promicanje boljeg razumijevanja između mladih iz ruralnih i urbanih područja. Posebnu pozornost trebalo bi posvetiti i ženama, kojima treba osigurati veći izbor radnih mjesta i mogućnosti osposobljavanja te promicati mjere kojima se omogućuje ravnoteža između poslovnog i privatnog života.

4.8. EGSO smatra da potpora poslovanju treba biti usmjerena ne samo na poljoprivrednu, nego i na širu, održivu ruralnu djelatnost oslanjajući se na lokalnu dodanu vrijednost, kružno gospodarstvo i potencijal za ostvarenje globalnih ciljeva u području obnovljive energije, zdravlja i kulturnog turizma. Konkretni su primjeri toga isticanje uloge pravednih sustava kvalitete hrane (npr. oznake zemljopisnog podrijetla, izbjegavanje nepoštenih trgovačkih praksi, programi

promicanja certificiranih proizvoda) i financiranje alternativnih rješenja za grijanje. Otvaranje dostojanstvenih radnih mjesta, posebno kvalitetnog zapošljavanja, ključno je za održivi razvoj ruralnih područja. Možda će biti potrebne posebne mjere za poboljšanje životnih i radnih uvjeta sezonskih radnika. Potrebne su i dodatne inovativne mjere, uključujući porezne poticaje (⁷), kako bi se mladima omogućio povratak u ruralna područja.

4.9. Trebala bi biti lako dostupna racionalizirana financijska potpora, posebno za MSP-ove, među ostalim i u vidu prilagođenog oporezivanja. Odgovarajuća sredstva, koja bi sva trebala biti podvrgnuta procjeni učinka na ruralna područja, povlačila bi se iz Mehanizma za oporavak i otpornost, fonda InvestEU, Europske investicijske banke i drugih izvora. Trebalo bi promicati doprinos volonterskog rada kako bi odgovarao financiranju socijalnih poduzeća.

4.10. Za prioritet u području povezanosti EGSO snažno preporučuje da se inicijativa Komisije za digitalno desetljeće ubrza i da postane univerzalna kako bi sve ruralne zajednice mogle raditi na inovacijama, ostvarivati poslovne veze i rješavati pitanja zdravstva, obrazovanja i socijalne deprivacije.

4.11. Sustavi održivog prometa neophodni su za uključivo društvo, a potreba za prelaskom sa sustava koji se temelji na ugljičnom gorivu na sustav obnovljivih izvora stvorit će i probleme i mogućnosti za udaljena ruralna područja. U tom kontekstu lako dostupni i cjenovno pristupačni sustavi javnog prijevoza ključni su pokretači rješavanja pitanja demografske promjene i zaustavljanja depopulacije.

4.12. Za prioritet u području otpornosti Komisija u europskom zelenom planu prepoznaje neizmjeran doprinos koji održiva poljoprivreda, šumarstvo i drugi zemljišni i vodni resursi mogu imati za rješavanje problema rasprostranjenijih, globalnih klimatskih promjena te predlaže pružanje usluga ekosustava, očuvanje i obnovu bioraznolikosti, zeleniju poljoprivredu i promicanje kulturnih krajobraza kao ruralnih mogućnosti za izgradnju gospodarske otpornosti i dobrobiti. Inicijativom „Plan za tlo za Europu” poboljšat će se izvješćivanje po državama članicama.

4.13. EGSO podupire taj pristup, no smatra da otpornost čine i kohezija zajednice, međugeneracijski odnosi, osposobljavanje, obrazovanje i prijenos vještina. EGSO ističe da bi naglasak na socijalnoj otpornosti trebalo jače istaknuti, uzimajući u obzir širi pristup.

4.14. Trebalo bi poštovati stup socijalnih prava traženjem potpore za kvalitetno zapošljavanje, dostojanstven rad i dostojanstvene radne uvjete u ruralnim područjima. Socijalni partneri moraju biti formalno uključeni u oblikovanje gospodarskih i socijalnih politika putem socijalnog dijaloga na lokalnoj i regionalnoj razini. Europski zeleni plan trebao bi također biti uključivi *socijalni* plan.

4.15. Za prioritet u području prosperiteta Komisija prepoznaje potrebu da ruralna područja diversificiraju svoje djelatnosti i da se temelje na „održivim lokalnim gospodarskim strategijama”. EGSO podupire taj poziv i primjećuje da bi prigradska i udaljena područja mogla imati različita očekivanja.

4.16. EGSO primjećuje da je pandemija ubrzala razne aktivnosti povezane s održivom proizvodnjom hrane, zapošljavanjem, novim radnim mjestima, radom na daljinu i novim oblicima rada te potrebu za novim pristupom radi osiguravanja poboljšane kvalitete života u ruralnim područjima kako bi stanovnici ruralnih područja mogli nastaviti raditi u dostojanstvenim radnim uvjetima. Daljnjom digitalizacijom poslovnog života lako dostupni zajednički radni prostori mogli bi se promicati kao javna usluga kako bi se, po potrebi, iskoristili prazni seoski i lokalni centri.

4.17. U udaljenim i manje razvijenim ruralnim područjima niža kvaliteta života pripisuje se nedostatku jednostavnog pristupa javnim uslugama i općenito lošijim javnim uslugama. Potrebno je sveobuhvatno bolje osiguravanje obrazovanja, zdravstvene zaštite i socijalne skrbi za građane svake dobi, kao i više boljih socijalnih stanova. Kako je EGSO već naglasio u svojem mišljenju SOC/628 (⁸) „Demografski izazovi u EU-u u svjetlu gospodarskih i razvojnih nejednakosti”, očuvanje životnog standarda obitelji, uključujući promicanje usluga obrazovanja djece, bio bi jedna od ključnih mjera u borbi protiv depopulacija ruralnih područja te malih i srednjih gradova.

(⁷) Primjeri takvih poreznih poticaja postoje u nekoliko država članica (npr. regija Castilla-La-Mancha u Španjolskoj (jccm.es), <https://bit.ly/3Llp0hb>).

(⁸) Mišljenje EGSO-a o temi „Demografski izazovi u EU-u u svjetlu gospodarskih i razvojnih nejednakosti” (SL C 232, 14.7.2020., str. 1.).

4.18. Trebalo bi osmisлити zajedničke prioritete s pomoću pristupa odozdo prema gore i metoda koje se temelje na podacima. Trebalo bi provesti ponovnu ocjenu posljedica pandemije na akcijski plan, promatranjem učinka povećane potražnje za stanovanjem u ruralnim područjima, novim poslovnim prostorima u selima, većim brojem javnih usluga, usmjeravanjem većeg broja putovanja u ruralna područja i veće potražnje za rekreativnim, zdravstvenim, zelenim i kulturnim turizmom. EGSO smatra da bi povećana migracija iz gradova u prigradska i možda ruralna područja općenito mogla stvoriti napetosti između tradicionalnih ruralnih gospodarskih aktivnosti i očekivanja u pogledu rekreacije i odmora, što će iziskivati određene aktivnosti posredovanja.

4.19 Komisija mora ubrzati i racionalizirati mnoga vrijedna iskustva stečena tijekom svojih istraživačkih projekata u okviru programa Obzor. Programi LIFE⁽⁹⁾, Robust⁽¹⁰⁾, Rubizmo⁽¹¹⁾, Sherpa⁽¹²⁾, Smart Villages⁽¹³⁾, Farmwell⁽¹⁴⁾ i brojni drugi pružili su potrebne smjernice za pomoć u ostvarenju te vizije.

4.20. EGSO nadalje smatra da prosperitet, koji se definira kao socijalno i okolišno održiv način življenja, mora biti cilj svih građana gdje god živjeli. Na prosperitet se ne smije gledati isključivo u gospodarskim okvirima, nego se oni moraju nadopunjavati pristupima temeljenim na zajednici usmjerenima na socijalnu i okolišnu održivost.

4.21. EGSO pozdravlja vodeće inicijative predložene u akcijskom planu jer su u njima na prvom mjestu rezultati savjetovanja. EGSO smatra da je izazov besprijekorno i s dostatnim financiranjem uskladiti kombinirane resurse Komisije, u partnerskoj suradnji s državama članicama i regijama, kako bi se stvorio pozitivan učinak za lokalne zajednice ljudi i mjesta. Treba pozdraviti predloženi koncept jedinstvene kontaktne točke za potporu i paket alata za financiranje, kad su dostupni, međutim potreban je jasan vremenski raspored.

4.22. Novi europski Bauhaus za pomoć u ostvarenju zelenog plana pokazuje kretanje Komisije prema uključivijem i zajedničkom oblikovanju politika i provedbi.

4.23. EGSO nadalje pozdravlja proširenu politiku procjene učinka na ruralna područja i uspostavu transparentne promatračke skupine za praćenje napretka.

4.24. Iako koncept procjene učinka na ruralna područja nije novost (vidjeti Deklaraciju iz Corca 2.0⁽¹⁵⁾), EGSO i dalje nije uvjeren da su Komisija u cijelosti i države članice i regije u dovoljnoj mjeri odlučne da s pomoću njega uvedu trajne promjene. Taj koncept ima nedostataka jer se mnogi proračuni dodjeljuju po broju stanovnika, što ne ide u prilog rijetko naseljenim zajednicama. Iz iskustva je vidljivo da je izrada politika na temelju gradskih potreba, koje se potom nastoje prilagoditi za rješavanje pitanja ruralnih područja, problematična u pogledu prikladnosti i pravodobnosti, dok su uspostava brzog, transparentnog računovodstvenog procesa i osiguravanje suglasnosti svih relevantnih odjela s procjenom učinka na ruralna područja izazovni.

4.25. Međutim, EGSO uviđa napore koje Komisija ulaže u provedbu boljih procjena učinka na ruralna područja i nada se da se sveobuhvatnom ruralnom i urbanom strukturom politika i dodjelom resursa može ostvariti predmetna vizija. EGSO potiče Komisiju da objavi godišnje izvješće u kojemu se navodi koji su odjeli, koje politike i koje države članice i regije proveli procjenu učinka na ruralna područja i kako. Dobre primjere procjene učinka na ruralna područja trebalo bi istaknuti. EGSO podupire uključivanje procjene učinka na ruralna područja u agendu za bolju regulativu te također poziva države članice da razmotre provedbu načela procjene učinka na ruralna područja na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini.

4.26. EGSO pozdravlja namjeru da se unutar Komisije osnuje promatračka skupina kako bi se poboljšali prikupljanje i analiza podataka, uz istodobnu potporu cjelokupnoj provedbi akcijskog plana, no preporučuje transparentnost, jasan vremenski raspored rada, jasne proračune i svrhe te vanjski nadzor njezina rada od strane predstavnika civilnog društva.

Bruxelles, 23. ožujka 2022.

Predsjednica
Europskog gospodarskog i socijalnog odbora
Christa SCHWENG

⁽⁹⁾ https://ec.europa.eu/growth/industry/strategy/hydrogen/funding-guide/eu-programmes-funds/life-programme_en

⁽¹⁰⁾ <https://rural-urban.eu/>

⁽¹¹⁾ <https://rubizmo.eu/>

⁽¹²⁾ <https://rural-interfaces.eu/what-is-sherpa/>

⁽¹³⁾ https://enrd.ec.europa.eu/smart-and-competitive-rural-areas/smart-villages/smart-villages-portal_en

⁽¹⁴⁾ <https://farmwell-h2020.eu/>

⁽¹⁵⁾ Samoinicijativno mišljenje EGSO-a o temi „Od Deklaracije iz Corca 2.0 do konkretnih mjera” (SL C 345, 13.10.2017., str. 37.).